

RAITTIRIIHI 5.12.2018, Lepolan Talon, Hausjärvi

Toinen Raittirihi pidettiin Hausjärvellä joulukuun alussa. Saimme alkuun kuulla Heidi Korvan pitämän vaikuttavuusviestinnän koulutuksen. Koulutuksen materiaalit löytyvät Raittiriin sivuilta Hämeenraitista >> <http://www.hameenraitti.fi/raittiriihi/muistiot/>

Sovittuja asioita:

Keski-Suomessa toimiva hankkeiden verkostoitumistapahtuma Pöllöparlamentti on toivonut, että voisimme järjestää **alueiden välisen yhteisen tapaamisen keväällä 2019**. Asiaa päätettiin Raittiriissä lähteä edistämään. Hämeenraitin tiedottaja Ulla Harju kertoo asiasta lisää, kun suunnitelmat ovat selvillä.

Lisäksi päätettiin ottaa käyttöön **Viima-alustalla toimiva vaikuttavuuden keräysmenetelmä**. Alustalle voivat hankevetäjät käydä kirjoittamassa havaintojaan tai saamaansa palautetta hankkeiden vaikuttavuudesta. Alusta toimii sekä omien havaintojen muistilistana että viestinnällisenä ideapankkina. Viima-alustaa esitellään ja sen käyttöä neuvotaan tarkemmin seuraavassa Raittiriissä.

Seuraava Raittirihi kokoontuu vuoden kylässä, Teurolla. Tapaamisaika on helmi-maaliskuu. Tarkempaa tietoa kerrotaan heti, kun valmistelut on saatu tehtyä.

HANKKEIDEN KUULUMISET

Osa mukana olleista toimii useassa hankkeessa tai toi terveiset organisaationsa toisesta hankkeesta. Hankkeiden kuulumiset on kuitenkin esitelty vain sen henkilön mukaan, joka kyseisestä hankkeesta kertoi.

HYMY Häme -hanke

Päivi Tiura-Paavola, ProAgria

Hanke päättyy 31.12.2018. Jatkoa on tulossa, HYMY Häme II toimii vuosina 2019-2021. Hankkeen toiminta sisältää yritysneuvontaa maaseutuyrityksille sekä yhteisöjen, sidosryhmien ja yrittäjien verkottamista.

HYMYn päätöstilaisuus järjestetään 14.12.2018 Eerikkilässä. Teemana yhteistyö ja verkostot, yritysryhmähankkeet ja yrittäjätarinat. Mukana myös Mikko "Peltsi" Peltola. Lisätietoja >>

<http://www.hameenraitti.fi/tapahtumat/yhteistyö-ja-verkostot-yrittajan-menestyksen-salaisuus-tammela/>

<https://www.proagria.fi/hankkeet/hymy-hyvalla-yhteistyolla-menestyvia-yrityksia-6355>

GreenCareLab-hanke

Anne Korhonen Työtehoseura

Sari Rämö, HAMK

Hanke on saanut jatkoaikaa helmikuun 2019 loppuun saakka. Viimeisiä toimenpiteitä tehdään tällä hetkellä. Hankkeen päätösseminaari on 21.1.2019 Hyvinkäällä.

Hankkeessa luodaan uusia tapoja tuottaa luontolähtöisiä hyvinvointia edistäviä palveluja yhteistyössä yritysten, julkisen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. GreenCareLab-hankkeessa on myös tehty mahdollisten tulevien yritysten kokeilutoimintaa ja mentorointia. Vielä on tulossa digitaalinen alusta, jonne

kokeilut dokumentoidaan. Alusta tulee olemaan vain kokeilijan ja mentorin välinen ja sinne voi kerätä esimerkiksi kuvapankin sekä äänimateriaalit. Alusta toimii myös e-portfoliona. Jatkossa alustan hallinnointi jatkuu Green Care Finland ry:n sivuilla.

https://www.tts.fi/tutkimus_kehitys/hankkeet/karkihankkeet/green_care_lab

**Palma-hanke, HYMY-hanke, HorseSense- ja Tainionvirta-yritysryhmät
Maija Pitkonen, ProAgria Etelä-Suomi**

Palma-hanketta toteutetaan yhteistyössä LAMK:n kanssa. Tarkoituksena on hämäläisten matkailualan yritysten kehittäminen palvelumuotoilun keinoin. Samalla myös pyritään kokoamaan yritysryhmiä. Hankkeessa järjestetään mm. työpajoja yrittäjille. Seuraava työpaja on 29.1.2019 Padasjoella, aiheena on palvelujen tuotteistus ja brändääminen.

<https://www.lamk.fi/fi/hanke/palma-palvelumuotoilulla-utta-liiketoimintaa-maaseudulle>

Yritysryhmät ovat olleet isossa osassa myös HYMY-hankkeessa, ja niitä on saatu jo käyntiin. ProAgrian hallinnoimassa HorseSensessä kehitellään hevososalalle uutta ja mielenkiintoista toimintaa kuten hevosavusteista johtamisvalmennusta. Niin ikään ProAgrian hallinnoiman Tainionvirran yritysryhmässä Hartolan ja Sysmän matkailuyrittäjät toimivat yhteistyössä ja kehittävät yhdessä alueellista matkailua. Luonnontuotealalla toimii Lumous-hanke, jota hallinnoi Sysmän kunta. Korin yrittäjien hanke puolestaan keskittyy juhla- ja tapahtuma-alalle. Sitä hallinnoi Ladec.

**Omalta kylältä Hämeessä -hanke
Elina Leppänen, Hämeen kylät ry**

Kanta-Hämeen maakuntaliitossa tehdään syksyn aikana matkailustrategiaa ja -työtä, jossa myös paikallinen elämä ja kylät tuotu esiin. Nyt pitäisi ideoida, mitä kaikkea se voisi tarkoittaa, ja tulossa on GoTavastia-hankkeen kanssa yhteistyössä kylien ja matkailuyrittäjien treffit. Kylillä onkin jo matkailijoita kiinnostavaa tarjottavaa. Yhdistykset eivät kuitenkaan ala matkailuyrittäjiksi, mutta nyt selvitetään voisiko yrittäjä tuoda ryhmiä kylätalolle tai majoitukseen sekä tarjota kylällä oheisohjelmaa.

Joulukuun alussa hankkeessa käynnistyivät kokeilut uudesta osallisuuden työkalusta. Kumppanuuspöytä on uudenlaista osallisuutta, jossa eri toimijat (kunta, yritykset, yhdistykset, asiakkaat) miettivät ratkaisuja yhteisen teeman kehittämiseksi. Kumppanuuspöytää pilotoitiin ensimmäiseksi Forssan maaseutualueella.

Hankkeessa on lisäksi pilotoitu kyläkahviloita ja hyte-hetkiä, jotka laajentuvat koko Kanta-Hämeeseen. Kyläkahvit järjestetään kerran kuussa ja niihin yhdistetään hyte-hetki, jossa pidetään yrittäjän tai yhdistyksen taholta hyvinvointiin tai terveyteen liittyvä hetki. Kylätalolle voidaan tuoda kampaamo- tai vaikkapa jalkahoito palveluita. Jos asiakkaita riittää, tarkoituksena on jatkossa saada kylätalolle yrittäjien palveluita kerran kuussa.

<http://www.hameenkylat.net/omalta-kylaeltae-hameessae>

Energia tehokkaasti Hämeessä - hanke
Kehittyvä metsänomistus -tiedonvälityshanke
Jouni Rantanen, Metsäkeskus

Energia tehokkaasti Hämeessä -hanke on loppumetreillä. Hankkeessa on tehty yritystoiminnan kehittämistä metsiin liittyen sekä energiayrittäjyyden edistämistä.

<https://www.proagria.fi/hankkeet/energia-tehokkaasti-hameessa-6399>

Kehittyvä metsänomistus -hankkeessa edistetään sukupolven vaihdoksia tai etsitään uusia omistajia. Hankkeen kohderyhmänä ovat alan toimijat ja metsänomistajat. Uusi omistaja on nykyään yhä enemmän sukulaissuhteen ulkopuolinen yrittäjä tai toimija.

<https://www.metsakeskus.fi/kehittyva-metsanomistus>

Tarkoituksena on myös hakea uutta tiedonvälityshanketta jatkossa. Lisäksi tiedoksi, että tämän vuoden KasvuOpen-yrityskisan haku on käynnissä. Yrityksiä kehoitetaan hakemaan toimintaan mukaan. Myös yhteistyön merkitys on suuri jatkossa. Esimerkiksi vesiensuojelussa voidaan tehdä pienempiä Leader-hankkeita jatkossa.

Lisätietoa Uusiutuva metsä ja maaseutu -Kasvupolusta >>

<http://www.hameenraitti.fi/muut-tiedotteet/hae-kasvupolulle/>

ELINA-hanke
InforME-hanke
Energia tehokkaasti Hämeessä
Kaisa Halme, ProAgria Etelä-Suomi

ELINA-hankkeessa toteutetaan koulutuskokonaisuuksia maataloille. Hanke on päättymässä, mutta se saa alkuvuodesta jatkoa. Uusi hanke keskittyy maatilayritysten johtamiseen päätyönä, henkilöstöjohtamiseen, strategiseen johtamiseen sekä kv-valmiuksien parantamiseen. Hankkeessa toteutetaan mm. työpajoja.

<https://etela-suomi.proagria.fi/hankkeet/elina-elinvoimainen-maatalatalous-6363>

InforME-hankkeessa on lähiaikoina toteutettu uusi esite, josta saa tietoa aurinkoenergiajärjestelmien kannattavuudesta maataloilla. Esitteen ovat toteuttaneet AMK:n informaatio-opiskelijat. Lisäksi hankkeessa on toteutettu aurinkosähköjärjestelmän hankintaopas maataloille.

<https://www.lamk.fi/sites/default/files/2018-06/Aurinkoenergiaj%C3%A4rjestelm%C3%A4n%20kannattavuus%20maatilalla.pdf>

<https://www.lamk.fi/sites/default/files/2018-06/Aurinkos%C3%A4hk%C3%B6j%C3%A4rjestelm%C3%A4n%20hankintaopas%20maataloille.pdf>

<https://www.proagria.fi/hankkeet/informe-informaatiomuotoilulla-maaseudun-uusiutuvan-energian-mahdollisuudet-esille-6609>

Innoruoka-hanke
Riitta Lehtinen, HAMK

Hanke päättyy vuoden 2018 loppuun. Hankkeessa on työskennelty kasvivalvauksikysymyksen parissa aina alkaen viljelystä ja päättyen linnan juhliin tarjoiltuihin härkäpapu-cookiesiin. Tarkoituksena on siis ollut saada kotimaiset herneet ja härkäpavut käyttöön.

Hankkeessa on myös tehty töitä luomun ja sen edistämisen kanssa. Merkittävin tapahtuma luomun osalta on ollut Mustialan opetusmaatilán siirtyminen luomuun keväällä.

<http://kasvuahameessa.fi/menneet-tapahtumat/innoruoka/>

Luomussa vara parempi -hanke alkanee vuoden vaihteessa. Mukana ovat HAMK, Luke, koulutuskeskus Salpaus ja ProaAgria Etelä-Suomi.

Uusiutuva hevostalous -hanke

Erja Mattila, Hippolis ry

HAMK:n vetämä hanke on nyt päättymässä, tiedotusosio on ollut Hippoliksella, lisäksi mukana on ollut Luke.

Hankkeessa on toteutettu innovatiivista toimintaa ja saatu aikaan uusia hyviä käytäntöjä, joita voi hyödyntää myös muissa hankkeissa. Tehty on mm. tulevaisuuteen luotausta ulkopuolisten tahojen tuottamalla kyselyillä. Hevosyrittäjille on tehty tulevaisuuskysely ja kuluttajille mielikuvakysely alasta. Lisäksi hankkeessa on tuotettu paljon sisältöä eri kanaviin. Tiedotusta on ollut valtakunnallisesti ja se on toiminut hienosti. Tiedottamisesta voi ottaa mallia myös muut hankkeet.

<http://www.hippolis.fi/uusihevostalous/hevosala/>

Duunivalmentamo

Päivi Kokki, Hausjärven 4H-yhdistys

Hankkeen tavoitteena on kehittää toimintamalli nuorten työelämäntaitojen ja työllistymisen parantamiseksi. Leader-rahoitteinen hanke on tarkoitettu 13-19-vuotiaille nuorille. Taustalla on tietoa siitä, että 9.-luokkalaisten työelämätaidot ovat heikentyneet jatkuvasti. Nyt etsitään keinoja siihen, miten tähän voisi vaikuttaa.

<https://hausjarvi.4h.fi/hankkeet/duunivalmentamo/>

Tiedolla ja osaamisella kasvuun -tiedokas-hanke

Sanna Lento, HAMK

Hanke on suunnattu kanta- ja päijäthämäläisille elintarvikealan pk-yrityksille. Mukana on myös Satakunta, Pirkanmaa sekä Lounais-Suomi. Hanke jatkuu maaliskuun loppuun saakka, jatko on vielä auki.

Hankkeessa järjestettiin kansainvälistymistä tavoitteleva ammattimatka Pietariin, jossa oli mukana myös kolme kantahämäläistä yritystä. Yritykset pääsivät mm. tapaamaan paikallisia ostajia.

Hankkeessa järjestetään tammi-helmikuussa ruokayrittäjien talvipäivät Kultaranta Resortissa Naantalissa.

Lisäksi hankkeen kautta on mahdollista lisätä Aitojamakuja-fi-sivujen tapahtumakalenteriin ruoka-alan toimijoiden tapahtumia.

<https://www.hamk.fi/projektit/tiedokas/>

Tavastia Blueways

DigiTrail

Heidi Kontio, Vanajavesikeskus

Hanketta tehdään yhdessä HAMK:n kanssa. Nyt ollaan puolivälissä, jäljellä on vielä vuosi työaikaa. Hankkeessa kehitetään vesistömatkailua, melontareittejä, vesipolkuja, retkiluistelu- ja kalapaikkoja Kanta-Hämeessä. Reittejä on digitoitua, kuvattu ja videoitu. Lisäksi on tavattu paikallisia matkailuyrittäjiä. Reitit laitetaan digitaaliseen muotoon DigiTrail-sovellukseen. Tarkoituksena on myös edistää paikallisia Leader-hankkeita ja koota yritysyhmähankkeita.

DigiTrail-sovellus on HAMK:n vetämän DigiTrail-hankkeen kehittämä mobiiliapplikaatio. Sovellukseen syötetään erilaisia reitistöjä Kanta-Hämeestä. Reitistöjen varteen on myös digitoitu paikalliset palvelut ja esimerkiksi metsäjoogaohjeita. DigiTrail-hanke jatkuu ensi vuoden puolelle.

Maaseudun nykyaika ja tulevaisuuden kansalaisuus Päijät-Hämeessä

Henna Pirkonen, Päijät-Hämeen kylät, Päijänne-Leader

Päijänne-Leaderillä on alkamassa ensi vuoden puolella uusi kaksivuotinen hanke, joka pureutuu syrjässä elämisen identiteettiin sekä tulevaisuuden kansalaistoimintaan. Nyt mietinnässä ne asiat, joita hankkeessa voidaan mitata.

<http://www.hameenraitti.fi/hanke/maaseudun-nykyaika-ja-tulevaisuuden-kansalaistoiminta-paijat-hameessa/>

Hämeenraitti

Ulla Harju, Leader Linnaseutu

Hämeenraitti jatkaa jatkoajan turvin heinäkuun 2019 loppuun. Uutta hanketta suunnitellaan jo, ja se tulee keskittymään vaikuttavuusviestintään, tuloksiin ja uuden ohjelmakauden viestintään verkostoitumista, koulutuksia ja perusviestintää unohtamatta.

Hankkeiden kannattaa ottaa käyttöön Hämeenraitin verkkosivut www.hameenraitti.fi ja sieltä löytyvät toiminnot, jotka tukevat viestin vientiä eteenpäin ja suuremmalle yleisölle.

- ➔ Ilmoita **kaikki tapahtumat kalenteriin tämän lomakkeen kautta:**
<http://www.hameenraitti.fi/tapahtumat/ilmoita-tapahtuma-kalenteriin/>
Kalenterista niitä voidaan markkinoida eteenpäin. Näin vältetään myös päällekkäisiltä tapahtumilta.
- ➔ Lähetä hankkeen **tiedotteet ja muut uutiset** Hämeenraitin tiedottaja Ulla Harjulle:
tiedottaja@lennaseutu.fi
- ➔ **Kirjoita blogi!**
Hämeenraitin blogialustaa voi käyttää vapaasti oman hankkeen viestintäkanavana. Toivomme erittäin mielellään kirjoituksia eri hankkeilta.

Timo Kukkonen, Hämeen ELY-keskus

Ohjelmakausi on hyvässä vauhdissa ja sen aikana on saatu hyviä tuloksia. Nyt tuloksia pitää kaivaa esiin ja niistä pitää viestiä aktiivisesti.

Tällä hetkellä menossa on Hämeen maaseutus suunnitelman väliarviointityö, jota tehdään yhdessä Kaakkois-Suomen kanssa. Arviointityö kohdentuu ELYn myöntämään hankerahoitukseen ja yrityshankkeisiin, mukana

ovat myös maatalouden rakennetuet. Arvioinnista on juuri saatu alustavia havaintoja ja tuloksia. Seuraava työpaja pidetään 22.1.2019. Lopulliset tulokset esitellään 12.2.2019. Tuloksien avulla voidaan parantaa ohjelmatyötä ja toisaalta löytää hyviä tuloksia.

Ensi vuoden valintajaksot on julkaistu >> <http://www.hameenraitti.fi/muut-tiedotteet/hameen-ely-keskuksen-valintajaksot-julkaistu-vuodelle-2019/>

Valtakunnallisten hankkeiden ideahaku lähti liikkeelle tämän viikon alussa. Tällä hetkellä käynnissä on EIP-ideahaku >>

<http://www.hameenraitti.fi/muut-tiedotteet/nyt-etsitaan-uusia-maaseudun-innovaatioryhmiä-haku-auki/>

<http://www.hameenraitti.fi/muut-tiedotteet/valtakunnallisten-maaseutuhankkeiden-ideahaku/>